Л. М. Ніконенко

Українська академія друкарства

ДО ЮВІЛЕЮ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АНТІНА МАНАСТИРСЬКОГО (1878–1969)

Одні митці проходять складний і важкий творчий шлях, інші ж якось відразу знаходять себе, свою тему і лишаються вірними їй на все життя. З часом їх творча індивідуальність розкривається повніше, набирає сили, збагачується новими відтінками і варіаціями.

Саме до останніх і належить Антін Манастирський. З його іменем асоціюється все найкраще. Відкриваємо, зрештою, світоглядні вподобання митця і сьогодні. У 2009 році відзначатимемо 40-ліття світової пам'яті галицького художника.

Головний доробок митця — у царині пережитого і передуманого ним. Антін Манастирський — митець багатогранний: відомі його праці малярські, графічні й іконописні. Художник мріяв, щоб думи, які втілював у своїх картинах, були близькими і зрозумілими народові.

Родом Антін Манастирський з Галичини (народився 2.11.1878 р. у с. Завалів). Від природи — реаліст. У 1895 році студіював у Львівській артистично-промисловій школі. Після закінчення у 1899 році від'їздить до Краківської академії мистецтв, де навчається у відомого художника Ю. Фалата майстерності рисунку та живопису, удосконалює тонке відчуття кольору, вишуканість форм. Його полотна не сплутаєш з іншими, палітра мистецьких творів актуальна і нині. Цікаво, що в своїх тематичних картинах використовує засоби іконописання — монументалізацію для розпису церков. Увінчує на полотнах церковну архітектуру XVII–XVIII віків.

Працює Антін Манастирський і як пейзажист. Це здебільшого картини карпатських краєвидів. Володіючи живописними техніками, надалі шукає нові виражальні засоби — лінії, кольорові плями, гармонії барв, експериментує фактурою живописного мазка. Саме досконале володіння пензлем і робить його живописні твори оригінальними і привабливими.

Захоплений відродженням української культури, Антін Манастирський здобуває популярність козацькою тематикою, репродукованою в 1910–1920 рр. на поштових листівках. У творчій спадщині художника є ряд картин, пов'язаних з козацькими піснями «Люба розмова», «Зустріч», «Біля криниці». Козацькі пісні відзначаються багатою палітрою художніх засобів. Пісня була невичерпним джерелом натхнення митця. Гамою кольорів, образотворчою мовою художник допомагає глядачеві краще зрозуміти пісенні образи. Манастирського найчастіше приваблювали побутові сцени з козацького життя. Сповнені власної любові до рідного краю, героїчні подвиги, вірна дружба — ось характерні риси козацьких пісень, що знайшли своє відображення в художніх картинах А. Манастирського, зокрема, «На кургані», «Козацька школа». Для посилення емоційного звучання картини художник вдавався до різного контурного рисунку.

Особливо цікавим є графічний доробок художника, ілюстрування головним чином шкільних підручників, дитячих книжок і журналів. Окрім того, митець ілюструє твори І. Франка, М. Гоголя, Т. Шевченка. Тут переважають і сумні мотиви, пов'язані з особистим відчуттям життя селян.

Мистецтво художника — це воістину дар Божий, поєднаний з високою культурою і глибоким національним чуттям. Тільки в правдивих життєвих образах, у ясних і зрозумілих кожному формах він міг виразити суть художника, що міцно зв'язав свою долю з простим трудовим народом.

В історії українського живопису Антін Манастирський увійшов як один з найстаріших художників-реалістів, тонкий і вдумливий літописець життя рідного краю, неповторної привабливості його природи, героїчної історії.